

Верховний
Суд

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Київ 2021

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Зміст

1. Здійснення правосуддя місцевими адміністративними судами	3
1.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів місцевих адміністративних судів	3
1.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами	9
2. Здійснення правосуддя апеляційними адміністративними судами	12
2.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів апеляційних адміністративних судів	12
2.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами	17
3. Здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду	19
3.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді	19
3.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої та апеляційної інстанції	21
3.3. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом касаційної інстанції	26
4. Загальні показники розгляду адміністративних справ і матеріалів Великою Палатою Верховного Суду	32
5. Висновки	38

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

1. Здійснення правосуддя місцевими адміністративними судами

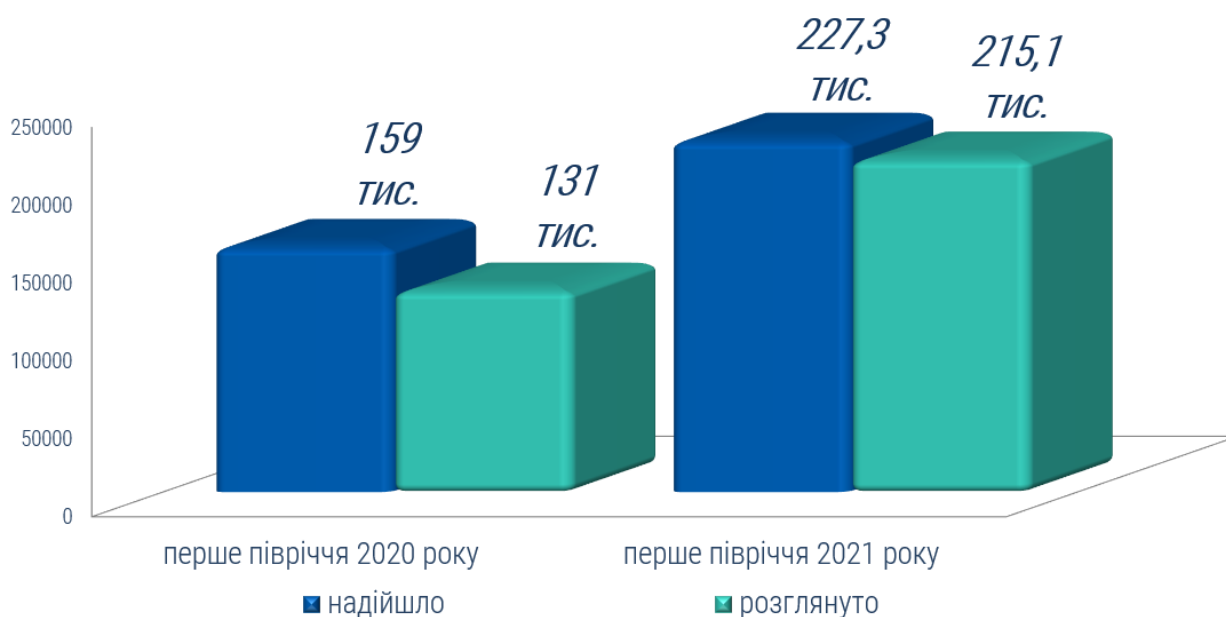
1.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів місцевих адміністративних судів

За даними статистичної звітності, упродовж першого півріччя 2021 року до місцевих адміністративних судів надійшли в кількості **227 327** одиниць позовні заяви, заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, заяви про забезпечення доказів, про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви, про відновлення втраченого судового провадження, звернення, клопотання, подання, заяви, зокрема подані в порядку виконання судових рішень, судові доручення, заяви про відвід судді (далі – матеріали) проти 159 016 одиниць, що надійшли в першому півріччі 2020 року (**+1,4 рази**).

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами в першому півріччі 2020–2021 років відображено на гістограмі 1.

Гістограма 1

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами в першому півріччі 2020–2021 років

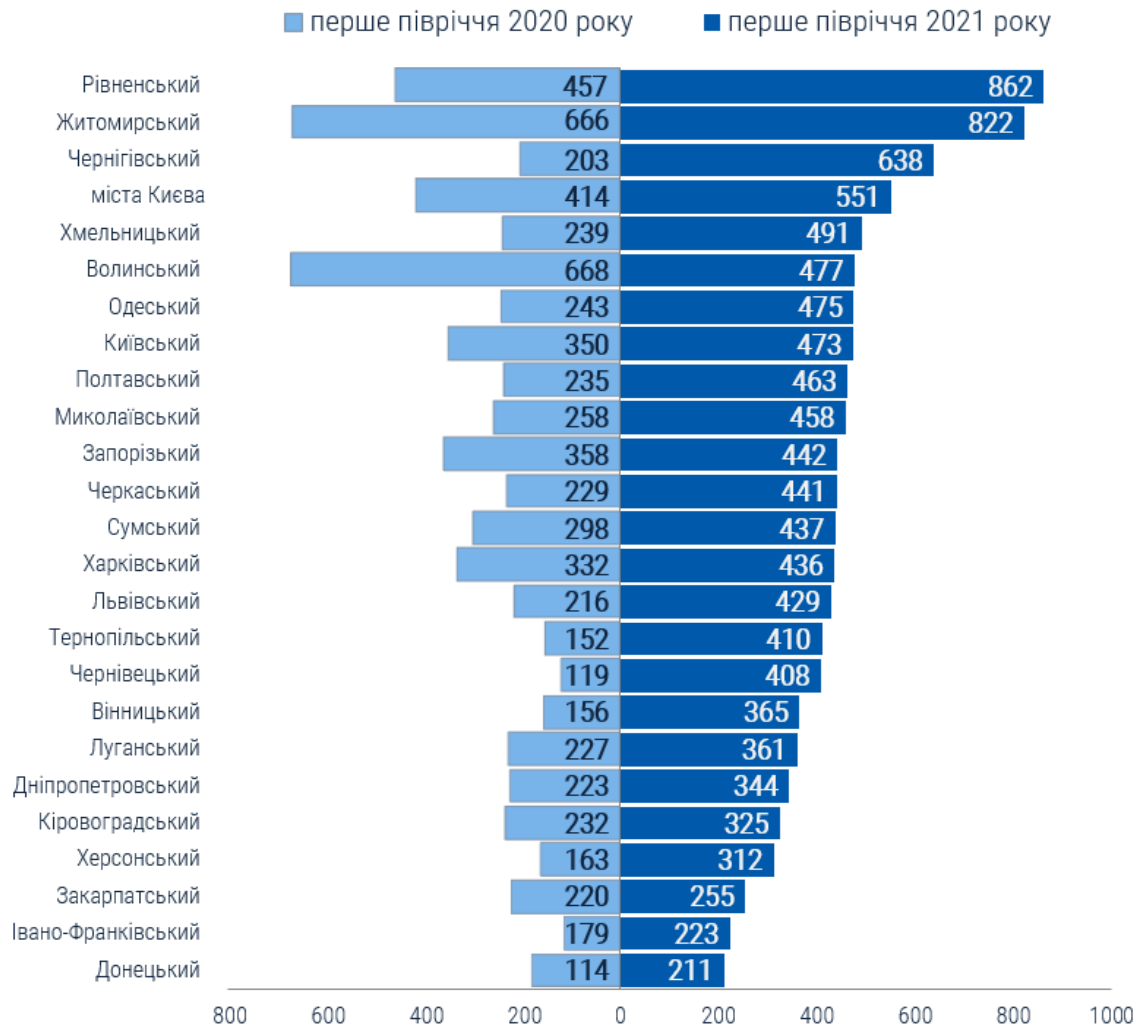
Показник надходження матеріалів до окружних адміністративних судів збільшився з 136 016 до **208 569** одиниць (**+1,5 рази**).

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд у звітному періоді, у розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду становила **432** одиниці проти 282 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Цей показник у розрізі окружних адміністративних судів наведено на гістограмі 2.

Гістограма 2

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді окружного адміністративного суду в першому півріччі 2020–2021 років

З даних гістограми 2 спостерігається збільшення у всіх окружних адміністративних судах середнього показника справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, крім Волинського окружного адміністративного суду (477), показник якого порівняно з першим півріччям минулого року зменшився в 1,4 раза.

Найбільший середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді, спостерігається в Рівненському (862) та Житомирському (822) окружних адміністративних судах. Показники цих судів удвічі більші за усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді окружного адміністративного суду (432).

У першому півріччі 2020 року такий показник Житомирського окружного адміністративного суду також був найбільшим (666) серед окружних адміністративних судів. У звітному періоді показник Рівненського окружного адміністративного суду порівняно з першим півріччям минулого року збільшився майже вдвічі.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Також великий середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді окружного адміністративного суду, спостерігається в Чернігівському окружному адміністративному суді (**638**) та Окружному адміністративному суді міста Києва (**551**). Показники цих судів **в 1,5 і 1,3 раза перевищують** усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді окружного адміністративного суду. Водночас у звітному періоді показник Чернігівського окружного адміністративного суду порівняно з першим півріччям минулого року **збільшився втричі**.

Найменший середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді, спостерігається в Донецькому (**211**), Івано-Франківському (**223**) та Закарпатському (**255**) окружних адміністративних судах. Показники цих судів **у 2 та 1,7 раза** менші за усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді окружного адміністративного суду.

Серед матеріалів, що надійшли до місцевих адміністративних судів, домінують позовні заяви й адміністративні справи. Їх кількість становить **193 215** одиниць (**85 %**). У першому півріччі 2020 року їх кількість становила **132 139** одиниць (**83 %**). Із них до окружних адміністративних судів надійшло **177 252** (**85 %**) позовних заяви та справи проти **113 465** (**83 %**).

Серед загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли до судів (**226 327**), після позовних заяв і адміністративних справ другим за чисельністю видом звернень до місцевих адміністративних судів є заяви, подання, клопотання, подані в порядку виконання судових рішень. У першому півріччі 2021 року подано **22 806** (**10 %**) заяв проти **17 670** (**11 %**) таких заяв у першому півріччі 2020 року. З них до окружних адміністративних судів надійшло **21 120**, або **10 %** таких документів, проти **14 852** (**11 %**) у першому півріччі 2020 року.

Крім цього, до місцевих адміністративних судів надійшло **672** заяви про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви та про відновлення втраченого судового провадження проти **627** одиниць у першому півріччі 2020 року. В окружних адміністративних судах цей показник становить **652** заяви, у першому півріччі минулого року – **589**.

Серед загальної кількості звернень, що надійшли до місцевих адміністративних судів, у першому півріччі 2021 року частина інших матеріалів була невеликою та становила:

310 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами проти **596** заяв. З них **283** заяви надійшло до окружних адміністративних судів проти **474** заяв у першому півріччі 2020 року;

338 заяв про відвід судді проти **364** заяв. З них **288** заяв надійшло до окружних адміністративних судів проти **322** заяв у першому півріччі 2020 року;

104 судових доручення проти **67** доручень у першому півріччі 2020 року. В окружних адміністративних судах цей показник становив **10** одиниць, у першому півріччі 2020 року – **6**.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

З урахуванням нерозглянутих справ і матеріалів на початок звітного періоду на розгляді місцевих адміністративних судів перебувала **351 956** справ і матеріалів проти 233 209 одиниць у першому півріччі 2020 року. З них **323 311** справ і матеріалів, предметно підсудних окружним адміністративним судам, проти 197 906 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді протягом звітного періоду, у розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду становила **669** одиниць проти 410 одиниць у першому півріччі 2020 року.

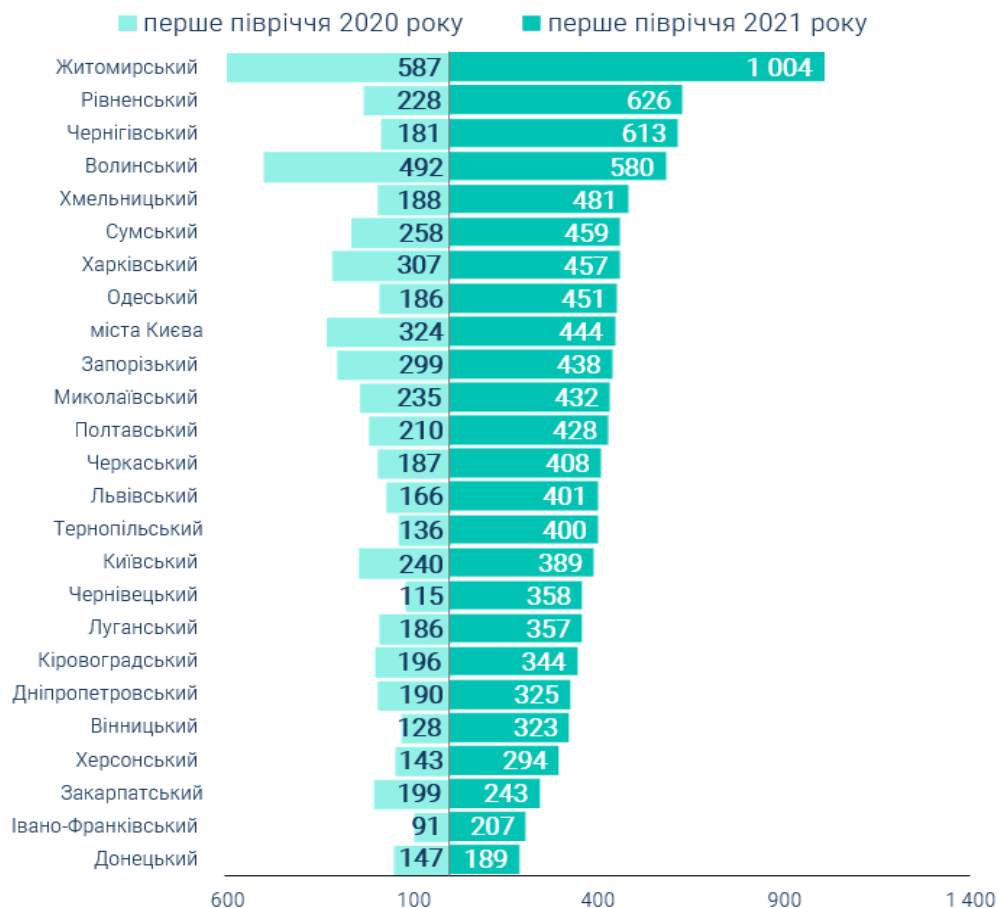
Упродовж звітного періоду місцеві адміністративні суди розглянули **215 136** справ і матеріалів, або **61 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 131 053 (56 %) справ і матеріалів у першому півріччі 2020 року. З них окружні адміністративні суди розглянули **198 562** справи та матеріали (**61 %**) проти 110 426 (56 %).

Середня кількість справ і матеріалів, розглянутих одним суддею окружного адміністративного суду, становила **411** одиниць проти 229 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Цей показник у розрізі окружних адміністративних судів наведено на гістограмі 3.

Гістограма 3

Середня кількість справ і матеріалів, розглянутих одним суддею окружного адміністративного суду в першому півріччі 2020–2021 років

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Як свідчать дані **гістограми 3**, найбільша середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею спостерігається в Житомирському (1004), Рівненському (626) та Чернігівському (613) окружних адміністративних судах. Середні показники розглянутих справ і матеріалів одним суддею цих судів **у 2,4 та 1,5 раза перевищують** усереднений показник розглянутих справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду (411).

Показники цих судів порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшилися** відповідно в **1,7, 2,7 та 3,4 раза**.

Середні показники надходження справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді цих судів, також були найбільшими серед окружних адміністративних судів.

Найменша середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею спостерігається в Донецькому (189), Івано-Франківському (207), Закарпатському (243) та Херсонському (294) окружних адміністративних судах. Середні показники кількості розглянутих справ і матеріалів цих судів **у 2, 1,7 та 1,4 раза менші**, ніж усереднений показник розглянутих справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду (411).

Показники середнього надходження справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді цих судів, також були найменшими серед окружних адміністративних судів.

У звітному періоді на розгляд однієї справи суддя окружного адміністративного суду в середньому витрачав **82 дні**, у першому півріччі 2020 року – 84 дні.

Одним із доцільних і об'єктивних показників, який дає можливість оцінити, наскільки успішно суд працює над розглядом справ, є показник відсотка розгляду справ, методика розрахунку якого затверджена рішенням Ради суддів України від 2 квітня 2015 року № 28 відповідно до Системи оцінювання роботи суду: стандарти, критерії, показники та методи (СОРС).

Оцінювання судів у цій частині здійснюється за такими критеріями:

- 84 % і нижче – тривожний показник;
- 85–95 % – насторожуючий показник;
- 96–102 % – нейтральний показник;
- 103 % і більше – передова практика.

Рекомендованим стандартом цього показника є рівень 96–103 %, тобто від нижчого нейтрального значення до початкових значень передової практики.

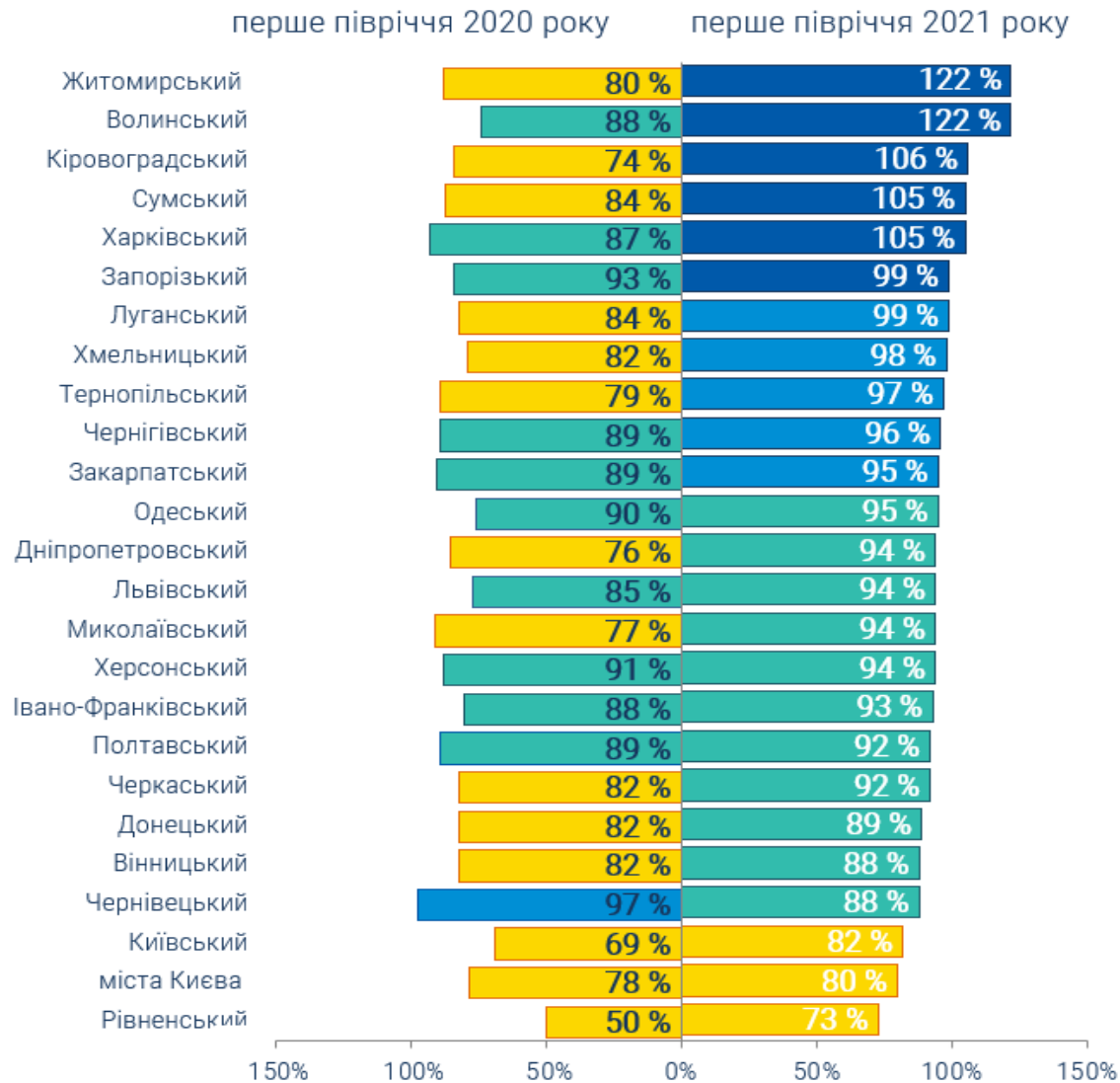
У першому півріччі 2021 року показник відсотка розгляду справ окружних адміністративних судів був нейтральним і становив **96 %**. У першому півріччі 2020 року цей показник був насторожуючим і відповідав 81 %. Збільшення у звітному періоді цього показника (**+15 %**) порівняно з першим півріччям 2020 року свідчить про зменшення в окружних адміністративних судах кількості нерозглянутих справ і матеріалів.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Цей показник у розрізі окружних адміністративних судів наведено на гістограмі 4.

Гістограма 4

Відсоток розгляду справ окружними адміністративними судами у першому півріччі 2020–2021 років

Станом на 1 липня 2021 року в місцевих адміністративних судах не розглянуто **136 820 (39 %)** справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 102 156, або 44 %, у першому півріччі 2020 року.

Станом на 1 липня 2021 року в окружних адміністративних судах не вирішено **124 749** справ і матеріалів (**39%**) проти 87 480, або 44 %, у першому півріччі 2020 року.

На кінець звітної періоду в місцевих адміністративних судах зі **113 003** нерозглянутих справ відкладено розгляд у **4194 (4 %)** справах проти 6190, або 8 %, у першому півріччі 2020 року. У загальній кількості справ, у яких розгляд

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

відкладено, **570** справ перебуває в провадженні з тривалістю розгляду понад шість місяців, **411** справ – понад один рік і **240** – понад два роки. У першому півріччі 2020 року ці показники становили відповідно 1450, 429 і 352 справи.

Із **106 030** справ, не розглянутих у першому півріччі 2021 року окружними адміністративними судами, відкладено розгляд **2692 (3 %)**. З них **397** справ перебувають у провадженні з тривалістю понад шість місяців, **275** справ – понад один рік і **87** – понад два роки. У першому півріччі 2020 року із 73 237 справ відкладено розгляд у 3964 (5 %) справах, що вказує на **зменшення на 2 %** цього показника у звітному періоді. Привертає увагу те, що в першому півріччі 2020 року в цих судах 989 справ перебували в провадженні понад шість місяців, 209 – понад один рік і 116 – понад два роки.

Відсоток справ і матеріалів, загальний термін проходження яких триває понад один рік, становив **11 %** проти 9 % у першому півріччі 2020 року.

Також станом на 1 липня 2021 року не знайшли вирішення:

262 заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **42 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 353 заяв, або 43 %, у першому півріччі 2020 року;

3713 клопотань, подань, заяв, подань у порядку виконання судових рішень, або **15 %** матеріалів, що перебували на розгляді, проти 2926 (14 %) одиниць у першому півріччі 2020 року;

40 заяв про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви та про відновлення втраченого судового провадження, або **6 %**. У першому півріччі 2020 року не розглянуто 31 такий матеріал, або 5 %;

9 судових доручень, або **8 %** доручень, що перебували на розгляді, проти 9 одиниць (12 %) у першому півріччі 2020 року;

5 заяв про відвід судді, або **1 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 8 (2 %) одиниць у першому півріччі 2020 року.

1.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами

Як уже було зазначено, у першому півріччі 2021 року загальна кількість розглянутих місцевими адміністративними судами справ і матеріалів становила **215 136** одиниць проти 131 053 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Відносний показник розглянутих справ і матеріалів, у яких вимоги заявників задоволено, у звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшився на 4 %** і становив **70 %** загальної кількості розглянутих справ і матеріалів (**150 782**) проти 66 % (86 262) у першому півріччі 2020 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Упродовж звітнього періоду окружні адміністративні суди розглянули **198 562** справи та матеріали проти 110 426 одиниць у першому півріччі 2020 року. При **збільшенні в 1,8 рази** абсолютного показника розглянутих справ і матеріалів відносний показник справ і матеріалів, у яких вимоги заявників задоволено, порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшився на 5 %** та становив **72 % (142 079)** проти 67 % (74 083).

Характеризуючи показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами, треба детально зупинитися на результатах розгляду справ.

Кількість справ, розглянутих місцевими адміністративними судами у першому півріччі 2021 року, становить **165 204** одиниці проти 92 276 одиниць у першому півріччі минулого року. З них із задоволенням позову розглянуто **139 273** справи, або **84 %** розглянутих справ. Цей показник у першому півріччі минулого року становив 72 022 одиниці, або 78 %.

Наведені показники свідчать, що при більшій кількості розглянутих місцевими адміністративними судами справ по суті відносний показник справ, у яких позовні вимоги задоволено, **збільшився на 6 %**.

Окружні адміністративні суди розглянули **154 949** справ проти 78 300 одиниць у першому півріччі 2020 року. З них із задоволенням позову розглянуто **131 925** справ, або **85 %** розглянутих справ. У першому півріччі минулого року цей показник становив 62 308 одиниць (80 %).

Упродовж першого півріччя 2021 року під час підготовчого провадження місцеві адміністративні суди розглянули **1476** справ проти 1147 справ у першому півріччі 2020 року, у порядку письмового провадження – **93 277** справ проти 47 334, у порядку спрощеного провадження – **105 595** справ проти 58 454.

З них окружні адміністративні суди під час підготовчого провадження розглянули **1392** справи проти 1027, у порядку письмового провадження – **91 872** справи проти 44 783, у порядку спрощеного провадження – **101 176** справ проти 52 270.

Упродовж звітнього періоду місцеві адміністративні суди розглянули **14 512** справ з фіксуванням судового процесу технічними засобами проти 15 178 справ у першому півріччі 2020 року. З них **11 363** справи розглянули окружні адміністративні суди проти 11 311 справ.

У звітньому періоді місцеві адміністративні суди проводили судові засідання в режимі відеоконференції під час розгляду **1366** справ проти 895 справ у порівнюваному періоді. З них окружні адміністративні суди розглянули **1072** справи проти 621 справи в першому півріччі 2020 року.

У звітньому періоді **67 %** справ і матеріалів (**144 872**) місцеві адміністративні суди розглянули у строк, що не перевищив трьох місяців. Щодо **28 % (61 287)**

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

термін розгляду перевищив три місяці. Відсоток справ, у яких термін розгляду перевищив один рік, становив **3 % (7386)**. Кількість розглянутих справ у строк понад два та понад три роки становила відповідно **906** та **685** одиниць, що становить менше **1 %**. У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року спостерігається **зменшення на 6 %** кількості справ, розглянутих упродовж трьох місяців, та **на 1 %** кількості справ, розгляд яких тривав понад один рік. Кількість справ, строк розгляду яких перевищив три місяці, порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшилася на 7 %**.

У термін, що не перевищив трьох місяців, окружні адміністративні суди розглянули **67 %** справ і матеріалів (**132 972**), у **29 % (57 740)** справ і матеріалів провадження тривало понад три місяці, у **3 % (6608)** – понад один рік. Відсоток розглянутих справ у строк понад два та понад три роки був меншим ніж **1 %** і становив відповідно **730** та **512** одиниць.

У першому півріччі 2021 року порівняно з першим півріччям 2020 року в окружних адміністративних судах спостерігається **зменшення на 6 %** відносного показника справ і матеріалів, строк розгляду яких не перевищив три місяці (**73 %**, **80 868**), та **на 1 %** кількості справ, розгляд яких тривав понад один рік (**4 %**, або **4932**), та **збільшення на 8 %** відносного показника справ, строк розгляду яких тривав понад три місяці (**21 %**, або **23 137**). Кількість розглянутих у першому півріччі 2020 року справ і матеріалів, розгляд яких перевищив два та три роки, становила відповідно **634** та **856** одиниць.

Аналіз розгляду інших видів справ і матеріалів свідчить про таке.

Місцеві адміністративні суди розглянули **365** заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **58 %** заяв, що перебували на розгляді, проти **465 (57 %)** заяв у першому півріччі 2020 року. З них задоволено **29** заяв, або **8 %** розглянутих заяв, проти **68** заяв (**15 %**).

Також розглянуто **21 594** клопотання, подання, заяви, подані в порядку виконання судових рішень, або **85 %** цих документів, що перебували на розгляді, проти **17 503 (86 %)**. З них задоволено **11 642** заяви (**54 %**) проти **12 593 (72 %)** одиниць у першому півріччі 2020 року.

Упродовж першого півріччя 2021 року місцеві адміністративні суди розглянули **670** заяв про забезпечення доказів, забезпечення позову до подання позовної заяви та заяви про відновлення втраченого судового провадження, або **94 %** цих документів, що перебували на розгляді, з яких задоволено **111 (17 %)** розглянутих заяв. У першому півріччі 2020 року суди розглянули **614** заяв, або **95 %**, з яких задоволено **115**, або **19 %** розглянутих заяв.

Крім цього, місцеві адміністративні суди в період, за який здійснюється аналіз, розглянули **104** судових доручення проти **68** доручень у першому півріччі 2020 року. З них виконано **69** судових доручень, або **66 %** загальної кількості

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

розглянутих доручень. У першому півріччі 2020 року виконано 43 (63 %) цих доручення.

У першому півріччі 2021 року також розглянуто **335** заяв про відвід судді, або **99 %** цих документів, що перебували на розгляді, проти 359 (98 %). З них задоволено **18** заяв (**5 %**) проти 6 (2 %) одиниць у першому півріччі 2020 року.

2. Здійснення правосуддя апеляційними адміністративними судами

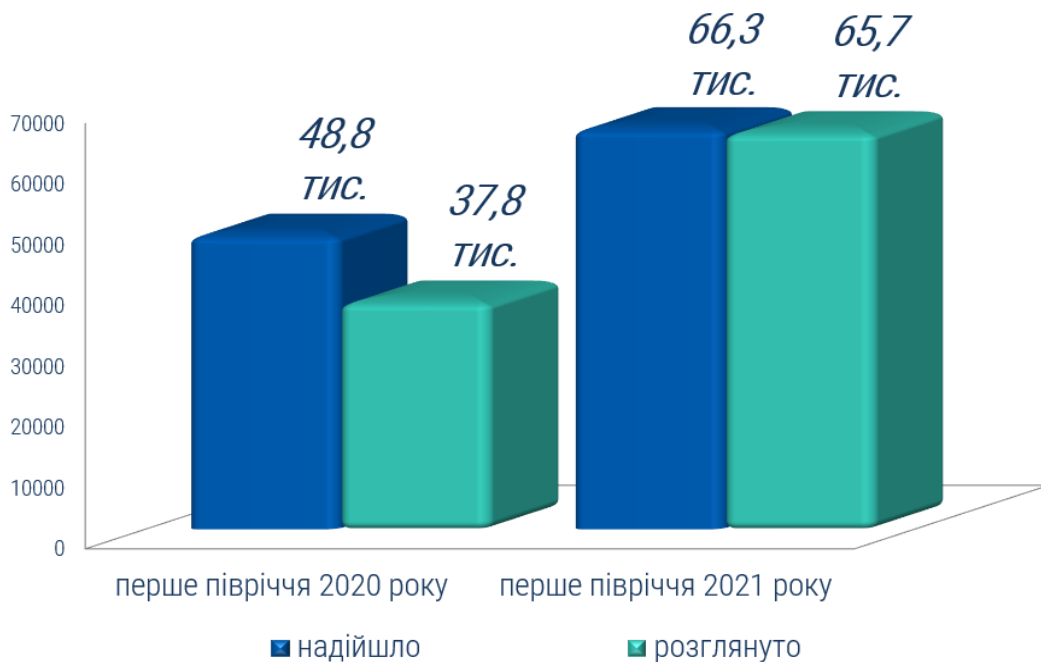
2.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів апеляційних адміністративних судів

У першому півріччі 2021 року до апеляційних адміністративних судів надійшло **66 340** справ і матеріалів проти 48 830 одиниць у першому півріччі 2020 року (**+1,4** рази).

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами в першому півріччі 2020–2021 років відображено на гистограмі 5.

Гістограма 5

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами в першому півріччі 2020–2021 років

Наведені на гистограмі 5 дані свідчать про збільшення абсолютних показників надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами, що вплинуло на навантаження суддів.

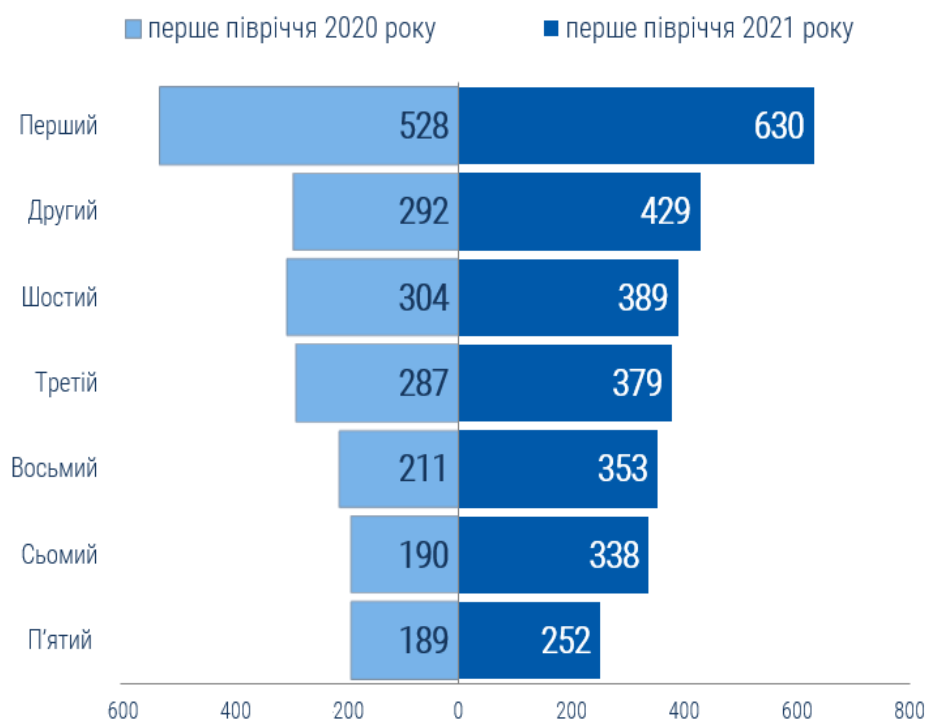
Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд у звітному періоді в розрахунку на одного суддю апеляційного адміністративного суду, становила **371** одиницю проти 263 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Цей показник у розрізі апеляційних адміністративних судів наведено на **гістограмі 6**.

Гістограма 6

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді апеляційного адміністративного суду в першому півріччі 2020–2021 років

З даних **гістограми 6** убачається збільшення у всіх апеляційних адміністративних судах середнього показника справ і матеріалів, що надійшли на розгляд.

У звітному періоді, як і в першому півріччі 2020 року, найбільший середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді, спостерігається в Першому апеляційному адміністративному суді (**630**), що **у 1,7 раза перевищує** усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді апеляційного адміністративного суду (**371**).

Найменший середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді, спостерігається у П'ятому апеляційному адміністративному суді (**252**), який **у 1,5 раза** менший за усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді апеляційного адміністративного суду. Порівняно з першим півріччям 2020 року цей показник П'ятого апеляційного адміністративного суду **збільшився у 1,3 раза**.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Серед справ і матеріалів, які надійшли на розгляд апеляційних судів, переважають справи за апеляційними скаргами. У звітному періоді їх кількість становила **65 806** справ проти 48 179 одиниць у першому півріччі 2020 року (**+1,4 раза**). Серед інших матеріалів, що надійшли до апеляційних адміністративних судів, – **51** позовна заява, **95** заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, **121** заява в порядку виконання судових рішень, **145** заяв про відвід судді і **121** подання про визначення підсудності.

З урахуванням справ і матеріалів, що залишилися нерозглянутими у попередньому періоді, на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **87 963** справи та матеріали проти 62 010 справ і матеріалів у першому півріччі 2020 року (**+1,4 раза**).

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді, у розрахунку на одного суддю апеляційного адміністративного суду становила **491** одиницю проти 333 одиниць у першому півріччі 2020 року.

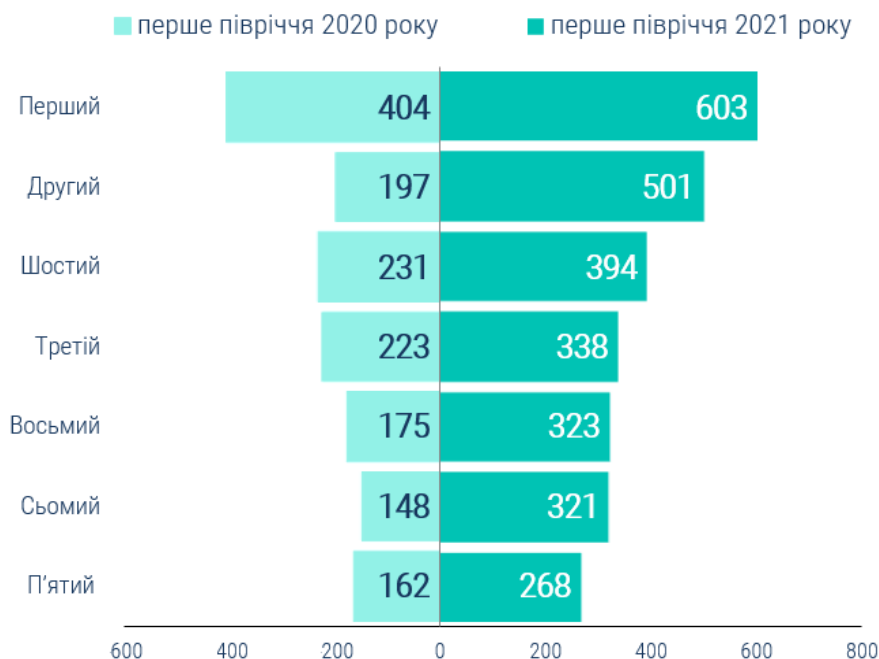
У звітному періоді апеляційні адміністративні суди розглянули **65 673** справи та матеріали проти 37 821 справи та матеріалів у першому півріччі 2020 року (**+1,7 раза**).

Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею апеляційного адміністративного суду становив **367** одиниць проти 203 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Цей показник у розрізі апеляційних адміністративних судів наведено на гістограмі 7.

Гістограма 7

Середня кількість справ і матеріалів, розглянутих одним суддею апеляційного адміністративного суду в першому півріччі 2019–2020 років

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

З **гістограми 7** убачається збільшення порівняно з першим півріччям 2020 року середньої кількості розглянутих справ і матеріалів одним суддею у всіх апеляційних адміністративних судах.

У звітному періоді, так само як і в першому півріччі 2020 року, найбільша середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею спостерігається в Першому апеляційному адміністративному суді (**603**), що у **1,6 раза перевищує** усереднений показник розглянутих справ і матеріалів одним суддею апеляційного адміністративного суду (**367**). Порівняно з першим півріччям минулого року цей показник **збільшився у 1,5 раза**.

Також значний показник середньої кількості розглянутих справ і матеріалів спостерігається в Другому апеляційному адміністративному суді (**501**), який порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшився у 2,5 раза та у 1,4 раза перевищив** усереднений показник розглянутих справ і матеріалів одним суддею апеляційного адміністративного суду.

Найменша середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею спостерігається у П'ятому апеляційному адміністративному суді (**268**), що у **1,4 раза менше** за середній показник та у **1,7 раза більше**, ніж у першому півріччі 2020 року.

Заслуговує на увагу те, що при найвищих середніх показниках надходження та розгляду справ і матеріалів одним суддею Першого апеляційного адміністративного суду кількісний склад суддів, що мають повноваження щодо розгляду судових справ, становить **43 %** штатної чисельності цього суду проти **48 %** у першому півріччі 2020 року. У Другому апеляційному адміністративному суді фактична кількість суддів, що здійснювали правосуддя, відповідала **58 %** штатної чисельності цього суду проти **64 %** у першому півріччі минулого року.

В інших апеляційних адміністративних судах кількість суддів, які здійснювали правосуддя, коливалася в межах **69–85 %** штатної чисельності.

У звітному періоді на розгляд однієї справи суддя апеляційного адміністративного суду в середньому витрачав **59** днів проти **80** днів у першому півріччі 2020 року.

Оцінюючи ефективність роботи апеляційних судів за допомогою відсотка розгляду справ, потрібно зазначити, що порівняно з першим півріччям 2020 року цей показник зазнав значних змін у бік збільшення з **77 до 99 %** та відповідає рекомендованому стандарту.

Цей показник у розрізі апеляційних адміністративних судів наведено на **гістограмі 8**.

Гістограма 8

Відсоток розгляду справ апеляційними адміністративними судами в першому півріччі 2020–2021 років

Порівнюючи показники відсотка розгляду справ за перше півріччя 2021 року з аналогічними показниками за перше півріччя 2020 року, можна побачити значні динамічні зміни в бік збільшення цього показника у всіх апеляційних адміністративних судах. У першому півріччі минулого року шість із семи апеляційних адміністративних судів мали насторожуючі показники відсотка розгляду справ.

Відсоток розгляду справ у Третьому, Восьмому та Сьомому апеляційних адміністративних судах коливався в межах **89–95 %** та був насторожуючим. Показники цих судів у першому півріччі 2020 року перебували в межах 78–83 %.

Нейтральний показник спостерігається в Першому (**96**) та Шостому (**101 %**) апеляційних адміністративних судах. У першому півріччі 2020 року показники цих судів становили відповідно 77 та 76 %.

Ці показники П'ятого (**106 %**) та Другого (**117 %**) апеляційних адміністративних судів були найвищими та вказують на передову практику. У першому півріччі 2020 року показники цих судів становили відповідно 68 та 86 %.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Отже, оцінюючи ефективність роботи апеляційних адміністративних судів за допомогою відсотка розгляду справ, у звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року спостерігається збільшення цього показника в усіх апеляційних адміністративних судах, що є свідченням оперативності розгляду справ.

На кінець звітної періоду **22 290** справ і матеріалів, або **25 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді в апеляційних адміністративних судах, не знайшли свого вирішення. У першому півріччі 2020 року цей показник був **більшим на 14 %** та становив 24 189, або 39 %.

2.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами

Як уже було зазначено, у першому півріччі 2021 року апеляційні адміністративні суди розглянули **65 673** справи та матеріали, або **75 %** справ і матеріалів, що перебували на розгляді. У **10 071** справі та матеріалах, або **15 %** розглянутих справ і матеріалів, вимоги заявників задоволено, що **на 3 % менше** порівняно з першим півріччям 2020 року (6962 справи та матеріали, або 18%).

Серед цих справ і матеріалів переважають справи за апеляційними скаргами. У звітному періоді апеляційні адміністративні суди розглянули **65 099** справ за апеляційними скаргами проти 37 311 справ у першому півріччі 2020 року. З них у **34 024** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень проти 23 214 одиниць у першому півріччі минулого року. За наслідками апеляційного перегляду **24 237** судових рішень (**71 %**) залишено без змін (16 335, або 70 %) та **9787** судових рішень (**29 %**) змінено чи скасовано (6879, або 30 %).

Аналіз даних за видами оскаржуваного рішення показує, що апеляційні адміністративні суди переглянули **29 875** рішень (постанов) місцевих адміністративних судів, або **88 %** загальної кількості переглянутих судових рішень, проти 19 921 (86 %) і **4149** ухвал (**12 %**) проти 3293 (14 %) одиниць у першому півріччі 2020 року.

За результатами апеляційного перегляду рішень (постанов):

21 859 рішень (постанов), або **73 %** загальної кількості переглянутих рішень (постанов), залишено без змін проти 14 496 рішень (постанов), або 73 % у першому півріччі 2020 року;

8016 рішень (постанов), або **27 %**, змінено чи скасовано. У першому півріччі 2020 року цей показник становив 5425 рішень (постанов), або 27 %.

Отже, у звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року частка залишених без змін і змінених чи скасованих рішень (постанов) не змінилася.

За результатами апеляційного перегляду ухвал місцевих адміністративних судів:

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

2378 ухвал, або **57 %** загальної кількості переглянутих ухвал, залишено без змін проти 1839 (56 %) одиниць у першому півріччі 2020 року;

1771 ухвалу, або **43 %** загальної кількості переглянутих ухвал, змінено чи скасовано проти 1454 (44 %) одиниць у першому півріччі 2020 року.

Статистичні дані свідчать, що у звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року відносний показник змінених чи скасованих ухвал **зменшився на 1 %**, у зв'язку із чим відбулося **збільшення на 1 %** частки постанов, залишених без змін.

Упродовж першого півріччя 2021 року апеляційні адміністративні суди розглянули **8175** справ із фіксуванням судового процесу технічними засобами проти 6577 справ у першому півріччі 2020 року, **20 736** – у порядку письмового провадження проти 12 286 одиниць і **1767** одиниць у режимі відеоконференції проти 869 справ у першому півріччі 2020 року.

У звітному періоді **83 %** справ і матеріалів (**54 325**) апеляційні адміністративні суди розглянули в термін, що не перевищив три місяці (88 % (33 135) у першому півріччі 2020 року) та **17 % (10 885)** справ і матеріалів розглянуто у строк понад три місяці (12 % (4469) у першому півріччі 2020 року). Кількість справ, розгляд яких тривав понад один рік і понад два роки, становила відповідно **362** та **101** одиницю. У першому півріччі 2020 року кількість справ, розгляд яких тривав понад один рік, становила 217 одиниць, а кількість справ, розгляд яких перевищував два роки, була відсутня.

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року **на 5 % збільшився** відносний показник справ і матеріалів, розглянутих у строк понад три місяці, у зв'язку із чим спостерігається відповідне зменшення відносної кількості справ і матеріалів, розглянутих у тримісячний термін.

Також упродовж першого півріччя 2021 року на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувала **51** позовна заява та справи. З них у звітному періоді розглянуто **50** позовних заяв і справ.

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **1** заяву.

У досліджуваному періоді у зв'язку з нововиявленими або виключними обставинами на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **247** заяв проти 491 заяви у першому півріччі 2020 року. Розглянуто **147** заяв, або **60 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 317 заяв, або 65 %, у першому півріччі минулого року.

На кінець звітного періоду не розглянуто **100** заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **40 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 174 заяв, або 35 %, у першому півріччі 2020 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

У першому півріччі 2021 року на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **183** заяви у порядку виконання судових рішень. З них розглянуто **133** заяви, з яких **52** заяви задоволено. В аналогічному періоді 2020 року на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало 108 заяв у порядку виконання судових рішень. З них розглянуто 50 заяв, з яких задоволено 6 заяв.

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **50** заяв у порядку виконання судових рішень проти 58 таких заяв станом на 1 липня 2020 року.

Упродовж звітного періоду на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **145** заяв про відвід судді. З них розглянуто **135** заяв, з яких **1** задоволено. У першому півріччі 2020 року на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало 128 таких заяв. З них розглянуто 120 заяв, з яких 1 заяву задоволено.

На кінець звітного періоду не розглянуто **10** заяв про відвід судді проти 8 заяв у аналогічному періоді 2020 року.

У досліджуваному періоді на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **123** подання про визначення підсудності. З них **109** подань розглянуто.

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **14** подань.

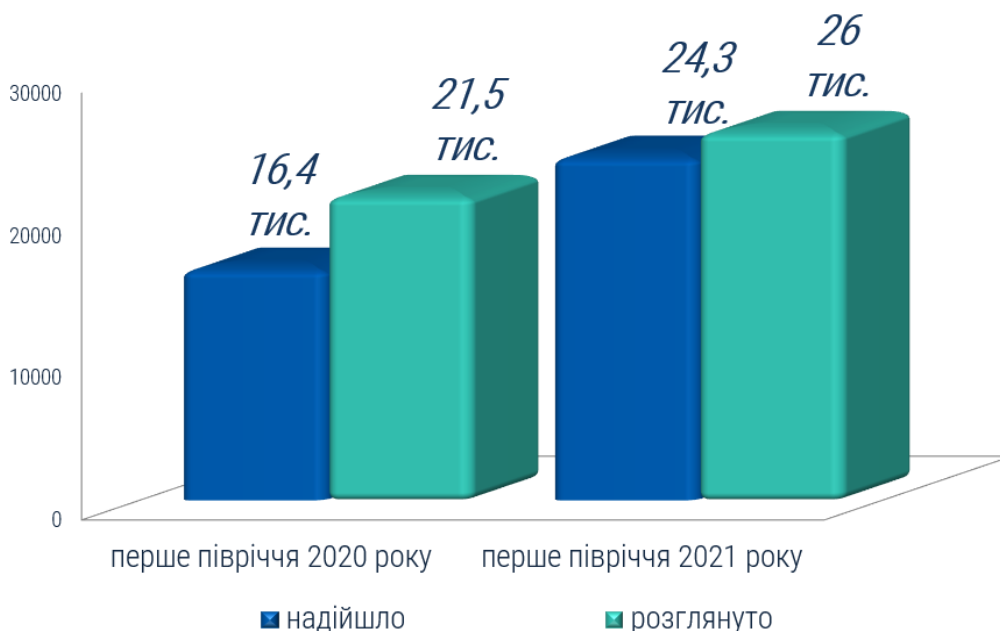
3. Здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду

3.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді

У першому півріччі 2021 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшли **24 291** справа та матеріали. У першому півріччі 2020 року цей показник становив 16 430 одиниць **(+1,5 раза)**.

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду в першому півріччі 2020–2021 років відображено на **гістограмі 9**.

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
в першому півріччі 2020–2021 років

Отже, у першому півріччі 2021 року до одного судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді в середньому надійшло **506** справ і матеріалів проти 335 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Серед справ і матеріалів, що надійшли до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, домінують касаційні скарги. Їх кількість становила **23 928** одиниць. Серед інших матеріалів, що надійшли до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, **262** позовних заяви, **8** подань у типових справах, **26** справ за апеляційними скаргами, **26** подань про визначення підсудності, **22** заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами та **5** заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами.

З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітнього періоду, на розгляді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду перебувало **42 395** справ і матеріалів проти 43 424 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, у розрахунку на одного суддю Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становила **883** одиниці проти 886 таких справ і матеріалів у першому півріччі 2020 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Упродовж досліджуваного періоду судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді ухвалили **26 036** судових рішень, якими завершено розгляд справ і матеріалів, проти 21 541 одиниці в першому півріччі минулого року (**+21 %**).

Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становив **542** одиниці проти 440 таких рішень у першому півріччі 2020 року.

У першому півріччі 2021 року відсоток розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду (співвідношення розглянутих і зареєстрованих справ) становить **107 %** проти 131 % у першому півріччі 2020 року. На зменшення відсотка розгляду справ вплинуло збільшення кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд упродовж звітнього періоду.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **16 081** справу та матеріали, або **38 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 21 720 одиниць, або 50 %, станом на 1 липня 2020 року.

3.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої та апеляційної інстанції

Упродовж першого півріччя 2021 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як до суду першої інстанції надійшло **262** позовних заяви та справи проти 166 таких документів у першому півріччі 2020 року. З них **217** позовних заяв щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, **27** – щодо виборчого процесу і **18** позовних заяв інших категорій.

З урахуванням кількості нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **392** позовних заяви та справи зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України проти 438 одиниць у першому півріччі 2020 року.

У звітньому періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **172** позовних заяви та справи цієї категорії, або **44 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 148 позовних заяв і справ, або 34 %, у першому півріччі 2020 року. З них **51** позовну заяву, або **30 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **20 (11 %)** – відмовлено у відкритті провадження у справі, **4** – передано за підсудністю та **97 (56 %)** адміністративних справ розглянуто. У **29** справах закрито провадження та щодо **8** справ ухвалено рішення про залишення позову без розгляду. По суті розглянуто

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

60 справ. Позовні вимоги задоволено в 11 справах, або 18 % справ, розглянутих по суті.

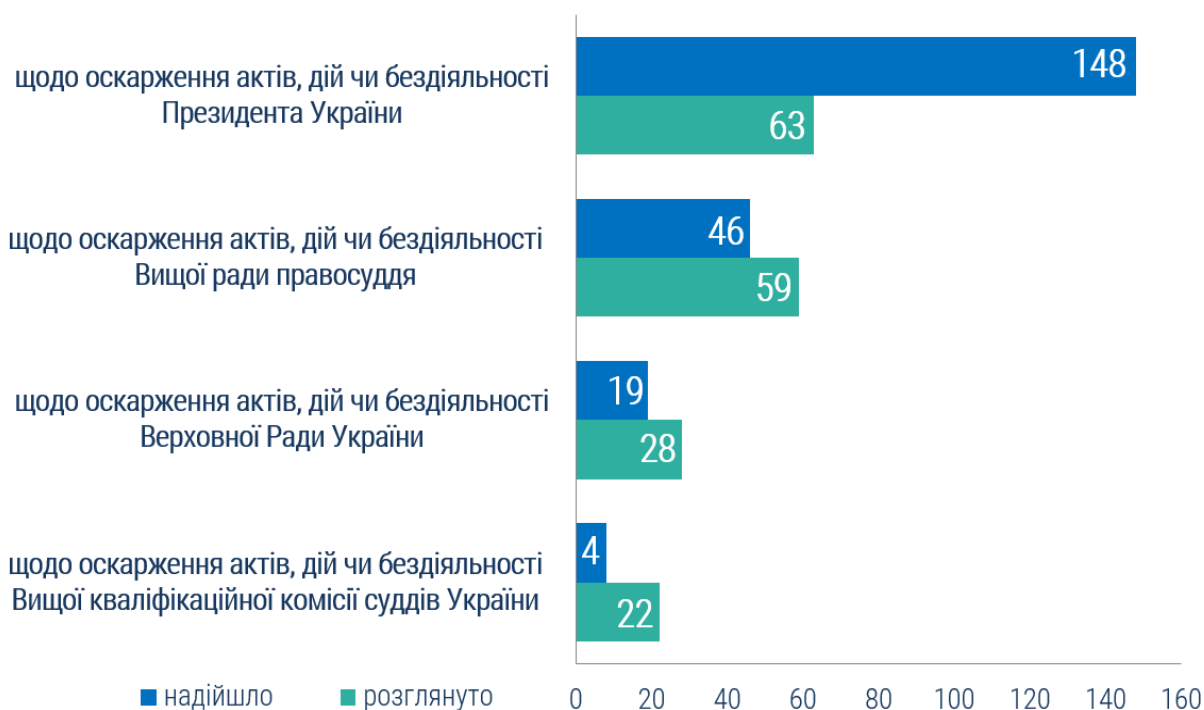
У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року зменшився показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, із 22 до 11 %, та відсоток розглянутих справ, у яких позов задоволено, із 40 до 18 %. Відносний показник повернутих позовних заяв порівняно з першим півріччям 2020 року не змінився.

На кінець звітнього періоду не розглянуто 219 позовних заяв і справ цієї категорії, або 56 % загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 289 позовних заяв і справ, або 66 %, у першому півріччі 2020 року.

Загальні показники надходження та розгляду позовних заяв і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої інстанції в першому півріччі 2020 року відображено на гістограмі 10.

Гістограма 10

Показники надходження та розгляду позовних заяв і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої інстанції в першому півріччі 2021 року

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Надходження та результати розгляду цих справ за суб'єктивним складом відповідачів характеризуються такими показниками.

У звітному періоді надійшло **19** позовних заяв і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради (25 – у першому півріччі 2020 року).

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **33** позовних заяви та справи (37 – у першому півріччі 2020 року).

Упродовж звітного періоду розглянуто **28** позовних заяв і справ, або **85%** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді (21, або 57 %, у першому півріччі 2020 року). З них **12** позовних заяв, або **43 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **6** позовних заяв (**21 %**) відмовлено у відкритті провадження, **1** – передано за підсудністю та розглянуто **9** (**32 %**) адміністративних справ. У **6** справах закрито провадження та **3** справи розглянуто по суті з відмовою в задоволенні позову.

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року показник повернутих позовних заяв у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України **збільшився** із 14 до **43 %**. Відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, порівняно з першим півріччям 2020 року **зменшився на 36 %**.

На кінець звітного періоду не розглянуто **5** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді (**15 %**), проти 16 (43 %) у першому півріччі 2020 року.

Щодо актів, дій чи бездіяльності Президента України в першому півріччі 2021 року надійшло **148** позовних заяв (56 – у першому півріччі 2020 року).

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **197** позовних заяв і справ проти 135 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Упродовж звітного періоду розглянуто **63** позовних заяви та справи, або **32 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 55 (41 %) одиниць у першому півріччі 2020 року. З них **25** позовних заяв, або **40 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **6** позовних заяв (**10 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі та розглянуто **32** справи (**51%**). Із загальної кількості розглянутих справ вирішено по суті **15** справ, з яких позовні вимоги задоволено у **2** справах. У **10** справах закрито провадження та в **7** справах ухвалено рішення про залишення позову без розгляду.

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року відносний показник повернутих позовних заяв і позовних заяв щодо яких відмовлено у відкритті провадження, змін не зазнав.

На кінець звітного періоду не розглянуто **133** позовних заяви та справи (**68 %**) проти 80 (59 %) одиниць у першому півріччі 2020 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Щодо актів, дій або бездіяльності Вищої ради правосуддя, то у звітному періоді надійшло **46** позовних заяв (49 – у першому півріччі 2020 року). З них **8** позовних заяв про звільнення судді з посади, **3** – про відмову у внесенні Президентом України подання про призначення судді на посаду, **2** – про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **96** таких заяв і справ проти 110 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Упродовж цього періоду розглянуто **59** позовних заяв і справ, або **61 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. У першому півріччі 2020 року цей показник становив 39 одиниць (35 %). З них **14** позовних заяв, або **24 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **8** позовних заяв (**14 %**) відмовлено у відкритті провадження, **3** – направлено за підсудністю та розглянуто **34** справи (**58 %**). По суті вирішено **31** справу, з яких позов задоволено у **6** справах. У **2** справах закрито провадження та в **1** справі ухвалено рішення про залишення позову без розгляду.

У першому півріччі 2021 року порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшився** відносний показник повернутих позовних заяв зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради правосуддя – з 21 до **24 %**. Показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, порівняно з першим півріччям 2020 року **зменшився на 14 %**.

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **37** позовних заяв і справ, або **39 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 70 (64 %) документів у першому півріччі 2020 року.

У першому півріччі 2021 року щодо актів, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подано **4** позовних заяви (19 – у першому півріччі 2020 року). З них **1** позовна заява – щодо оскарження рішень, ухвалених за результатами проведення кваліфікаційного оцінювання, та **1** – щодо порушення процедури проведення кваліфікаційного іспиту щодо кандидата на посаду судді.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **66** позовних заяв і справ проти 131 такого документа в першому півріччі 2020 року.

Упродовж звітного періоду розглянуто **22** справи, або **33 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 23 (18 %) одиниць у першому півріччі 2020 року. В **11** справах провадження закрито та **11** справ розглянуто по суті. З них у **3** справах позовні вимоги задоволено.

На кінець звітного періоду не розглянуто **44** позовних заяви та справи, або **67 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 108 (82 %) позовних заяв і справ у першому півріччі 2020 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

У досліджуваному періоді на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **27** позовних заяв, пов'язаних із виборчим процесом. З них **15** позовних заяв стосувалися виборів народних депутатів України, **8** – виборів Президента України та **4** – місцевих виборів.

За результатами розгляду таких позовних заяв ухвалено **27** судових рішень, якими **1** позовну заяву повернуто, **14** – залишено без розгляду, **5** – направлено за підсудністю та розглянуто **7** справ. З них щодо **1** справи ухвалено рішення про залишення позову без розгляду та **6** справ розглянуто по суті. Позовні вимоги задоволено у **2** справах.

У першому півріччі 2021 року на розгляді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду перебувало **24** позовних заяви та справи інших категорій. З них **9** позовних заяв повернуто, **6** – передано за підсудністю та по суті розглянуто **3** справи, з яких позовні вимоги задоволено в **1** справі.

На кінець звітної періоду не розглянуто **6** позовних заяв і справ.

У досліджуваному періоді до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду із судів першої інстанції надійшло **8** подань у типових справах проти 18 одиниць у першому півріччі 2020 року. З них **6** подань зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики (**11** – у першому півріччі 2020 року) та **2** – зі спорів з відносин публічної служби (**7** – у першому півріччі 2020 року).

З урахуванням кількості нерозглянутих подань на початок звітної періоду в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **9** таких подань. У першому півріччі 2020 року цей показник становив 23 одиниці.

Упродовж звітної періоду розглянуто всі подання (**9**). З них щодо **8** подань у відкритті провадження у зразковій справі відмовлено. На підставі **1** подання справу вирішено по суті із задоволенням позовних вимог.

У першому півріччі 2021 року на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **26** справ за апеляційними скаргами. З них **5** справ за апеляційними скаргами у справах щодо примусового відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності, **19** – щодо виборчого процесу та **2** справи інших категорій.

З урахуванням нерозглянутих справ на розгляді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду загалом перебувало **39** справ за апеляційними скаргами.

У цьому періоді суд ухвалив **34** судових рішення, якими **2** апеляційних скарги повернуто, **1** – залишено без розгляду, щодо **1** – відмовлено у відкритті провадження, щодо **1** – закрито апеляційне провадження та у **29** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень. З них у **18** справах судові

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

рішення залишено без змін, у 7 – судові рішення змінено та в 4 справах судові рішення скасовано.

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто 3 справи за апеляційними скаргами.

У звітному періоді на розгляді суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді перебувало 4 заяви про перегляд судових рішень Вищого адміністративного суду України, ухвалених ним як судом першої інстанції, з яких станом на 1 липня 2021 року не розглянуто 1 заяву.

3.3. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом касаційної інстанції

Як уже було зазначено, упродовж першого півріччя 2021 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду касаційної інстанції надійшло 23 928 касаційних скарг проти 16 051 скарги в першому півріччі 2020 року.

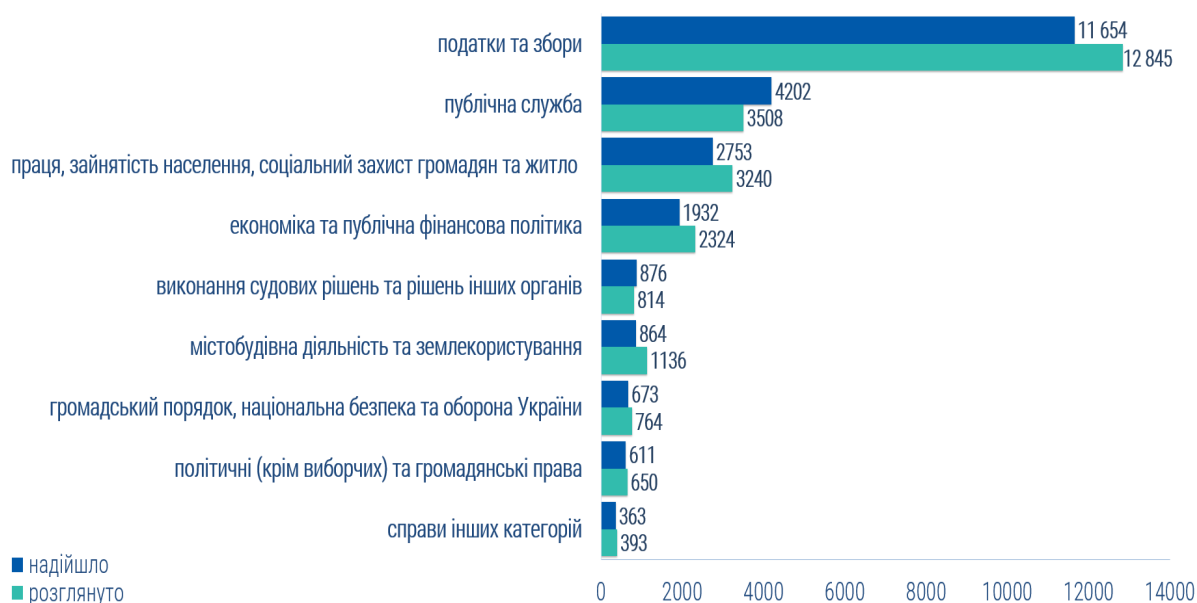
З урахуванням нерозглянутих касаційних скарг і справ на початок 2021 року на розгляді перебувала 41 781 касаційна скарга та справа проти 42 724 документів у першому півріччі 2020 року.

У періоді, що аналізується, суд розглянув 25 674 касаційних скарги та справи проти 21 223 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Показники надходження та розгляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями в першому півріччі 2020 року відображено на гістограмі 11.

Гістограма 11

Показники надходження та розгляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями в першому півріччі 2021 року

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Наведені показники вказують на те, що серед касаційних скарг, які надійшли та розглянуті Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду у звітному періоді, як і в першому півріччі 2020 року, домінують справи зі спорів, що виникають у податковій сфері. Питома вага касаційних скарг цієї категорії в загальній кількості касаційних скарг, які надійшли на розгляд, становила **49 %** (44 % – у першому півріччі 2020 року). Касаційні скарги у справах, що виникають з відносин публічної служби, становили **18 %** у загальній кількості касаційних скарг, що надійшли до суду (10 % – у першому півріччі 2020 року). Частка касаційних скарг у соціальних справах становила **12 %** (16 % – у першому півріччі 2020 року) та у справах з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики – **8 %** (11 % – у першому півріччі 2020 року).

Питома вага касаційних скарг у справах інших категорій коливалася в межах **3–4 %**.

Станом на 1 липня 2021 року **15 832** касаційних скарги та справи, або **38 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, не розглянуто. Станом на 1 липня 2020 року цей показник становив 21 347 одиниць, або 50 %.

За результатами розгляду повернуто **7392** касаційних скарги, або **29 %** загальної кількості розглянутих скарг і справ, що **на 12 % більше**, ніж у першому півріччі 2020 року (3536, 17 %), та щодо **12 672** касаційних скарг (**49 %**) відмовлено у відкритті провадження, що **на 8 % більше**, ніж в аналогічному періоді 2020 року (8779, 41 %).

Отже, упродовж першого півріччя 2021 року на стадії вирішення питання про відкриття касаційного провадження у справі розглянуто **20 065** касаційних скарг, або **78 %** загальної кількості ухвалених у касаційному порядку судових рішень, проти 12 315 касаційних скарг (58 %) у першому півріччі 2020 року.

Загальна кількість справ, розглянутих у касаційному порядку, становить **5609** одиниць, або **22 %** загальної кількості розглянутих у касаційному порядку касаційних скарг і справ, з яких у **5479** справах здійснено перегляд судових рішень у касаційному порядку.

Інформацію щодо показників змінених чи скасованих судових рішень апеляційних адміністративних судів із виокремленням їх частини в загальній кількості переглянутих судових рішень у першому півріччі 2021 року подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Співвідношення показників перегляду судових рішень апеляційних адміністративних судів та скасованих чи змінених у касаційному порядку в першому півріччі 2020–2021 років

Найменування апеляційного суду	Кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість судових рішень, які скасовано, змінено		Частина судових рішень, які скасовано чи змінено в касаційному порядку, у загальній кількості переглянутих			
	<i>Перше півріччя</i>							<i>Динаміка</i>
	2020	2021	2020	2021	2020	2021		
Перший	481	383	132	154	27%	40%	13%	
Другий	1109	716	403	313	36%	44%	8%	
Третій	1218	697	463	297	38%	43%	5%	
Четвертий	0	0	0	0	X	X	X	
П'ятий	974	616	368	244	38%	40%	2%	
Шостий	2636	1673	1137	725	43%	43%	0%	
Сьомий	700	507	304	243	43%	48%	5%	
Восьмий	1366	887	520	372	38%	42%	4%	
РАЗОМ	8791	5479	3441	2348	39%	43%	4%	

Як показують дані **таблиці 1**, у звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду найбільше переглянув рішень Шостого апеляційного адміністративного суду – **1673**, або **31 %** загальної кількості переглянутих рішень, проти 2636 (30%) рішень у першому півріччі 2020 року. Скасовано чи змінено **43 %** рішень цього суду, що відповідає показнику першого півріччя 2020 року (43 %).

Частка переглянутих рішень Восьмого апеляційного адміністративного суду становила **16 %**. Відсоток скасованих чи змінених рішень порівняно з першим півріччям 2019 року **збільшився** з 38 до **42 %**.

Частка переглянутих рішень П'ятого, Третього та Другого апеляційних адміністративних судів коливалася в межах **11–13 %**. Відсоток скасованих чи змінених рішень цих судів порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшився** відповідно на **2, 5 і 8 %**.

Питома вага переглянутих рішень Першого та Сьомого апеляційних адміністративних судів у загальній кількості переглянутих рішень становила відповідно **7 і 9 %**. Відносний показник скасованих чи змінених рішень цих судів порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшився** відповідно на **13 і 5 %**.

Динамічні зміни показників перегляду судових рішень за категоріями адміністративних справ у першому півріччі 2021 року подано в **таблиці 2**.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Таблиця 2

Співвідношення показників перегляду судових рішень і скасованих чи змінених у касаційному порядку за категоріями адміністративних справ у першому півріччі 2020–2021 років

Категорія справи	Кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість судових рішень, які скасовано, змінено		Частина судових рішень, які скасовано, змінено в касаційному порядку, у загальній кількості переглянутих		
	перше півріччя						
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	Динаміка
Переглянуто рішень у справах, з них:	8791	5479	3441	2348	39%	43%	4%
щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	369	133	132	58	36%	44%	8%
щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів	355	162	144	93	41%	57%	16%
що виникають з відносин публічної служби	1214	695	385	382	32%	55%	23%
з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	1800	753	888	338	49%	45%	-4%
з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	813	569	370	257	46%	45%	-1%
з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	2190	1915	770	688	35%	36%	1%
з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики	1141	922	412	370	36%	40%	4%
щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	593	184	244	95	41%	52%	11%
інші справи	316	146	96	67	30%	46%	16%

Як показують дані **таблиці 2**, у звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду найбільше переглянув рішень у податкових справах – **1915**, або **35 %** загальної кількості переглянутих рішень, проти 2190 (25 %) рішень у першому півріччі 2020 року. Із них **кожне третє** рішення було змінено чи скасовано (**688**). Також значна кількість переглянутих рішень припадає на справи соціальної сфери (**922**, або **17 %**), з яких змінено чи скасовано **кожне друге** рішення.

Частка переглянутих рішень у справах з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики становила **14 %** (20 % – у першому півріччі 2020 року), у справах, що виникають з відносин

публічної служби, – **13 %** (14 % – у першому півріччі 2020 року) та у справах з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування – **10 %** (9 % – у першому півріччі минулого року). **Кожне друге** переглянуте рішення в таких справах було змінено чи скасовано.

Привертає увагу те, що **кожне друге** переглянуте рішення в справах цих категорій змінено чи скасовано.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Питома вага справ інших категорій, в яких переглянуто рішення в касаційному порядку, становила **2–3 %**.

У звітному періоді в загальній кількості переглянутих судових рішень у касаційному порядку **3131** судові рішення (**57 %**) залишено без змін (5350, або 61%, – у першому півріччі 2020 року) та **2348** судових рішень (**43 %**) змінено чи скасовано (3441, або 39%, – у першому півріччі 2020 року. Показники перегляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду судових рішень у касаційному порядку в першому півріччі 2021 року відображено на діаграмі 1.

Діаграма 1

Показники перегляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду судових рішень у касаційному порядку в першому півріччі 2021 року

Серед рішень у **2180** справах, в яких Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалив рішення про скасування рішень судів першої та/або апеляційної інстанцій, як і в першому півріччі 2020 року, домінують рішення, якими справи направлено на новий розгляд. Це – **764** справи, або **35 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 1042 (34 %) справ у першому півріччі 2020 року.

Другим за чисельністю є показник справ, у яких рішення скасовано з ухваленням нового рішення, – **479** справ, або **22 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 688 справ (22 %) у першому півріччі 2020 року.

У **398** справах (**18%**) судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду проти 359 справ (12 %) у першому півріччі 2020 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Зі скасуванням рішення суду апеляційної інстанції та залишенням у силі рішення суду першої інстанції розглянуто **313** справ, або **14 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 459 справ (15 %). Також у **198** справах (**9 %**) судові рішення скасовано із закриттям провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду, проти 482 справ (16 %) у першому півріччі 2020 року.

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року показник справ, у яких рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду та з направленням справи на новий розгляд, **збільшився** відповідно **на 6 і 1 %**. Відносний показник справ, у яких судові рішення скасовано із закриттям провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду, та справ, у яких скасовано рішення апеляційних судів із залишенням у силі рішення суду першої інстанції, **зменшився** відповідно **на 7 і 1 %**. Частка справ, у яких судові рішення скасовано з ухваленням нового рішення, порівняно з першим півріччям 2020 року не змінилася.

Отже, Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду змінив або скасував майже кожне **друге рішення** місцевих та апеляційних адміністративних судів.

Упродовж досліджуваного періоду до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **22** заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами проти 50 заяв у першому півріччі 2020 року. З урахуванням кількості заяв, не розглянутих на початок року, на розгляді суддів перебувало **29** заяв проти 56 одиниць у першому півріччі 2020 року.

У першому півріччі 2021 року Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **22** заяви проти 42 одиниць у першому півріччі 2020 року. З них **2** заяви повернуто, щодо **14** заяв відмовлено у відкритті провадження та на підставі **6** заяв здійснено перегляд судових рішень.

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **7** справ і заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами проти 14 одиниць станом на 1 липня 2020 року.

У звітному періоді на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **5** заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами проти 99 заяв у першому півріччі 2020 року. З урахуванням кількості заяв, не розглянутих на початок року, на розгляді суддів перебувало **44** заяви.

Упродовж звітного періоду розглянуто **35** заяв проти 50 у першому півріччі минулого року. З яких **1** заяву повернуто, щодо **3** – відмовлено у відкритті провадження та на підставі **31** заяви судові рішення переглянуто.

У цьому періоді **1** заяву передано на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **8** заяв проти 56 одиниць станом на 1 липня 2020 року.

4. Загальні показники розгляду справ і матеріалів адміністративного судочинства Великою Палатою Верховного Суду

За даними статистичної звітності Великої Палати Верховного Суду, у першому півріччі 2021 року до Великої Палати Верховного Суду надійшла **541** справа та матеріали проти 433 документів у першому півріччі 2020 року (**+25 %**), з яких **276** одиниць, або **51 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства. У першому півріччі 2020 року цей показник становив 228 одиниць (53 %).

Серед справ і матеріалів адміністративного судочинства (**276**), що надійшли на розгляд Великої Палати Верховного Суду, переважають справи за апеляційними скаргами на судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції. У звітному періоді їх кількість становила **169** одиниць, або **61 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, з яких **1** апеляційна скарга у зразковій справі. У першому півріччі 2020 року надійшло 119 справ за апеляційними скаргами (52 %), з яких 29 – у зразкових справах.

Серед інших справ і матеріалів адміністративного судочинства, що надійшли до Великої Палати Верховного Суду, – **18** касаційних справ, які надійшли з Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, або **7 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, проти 25 одиниць (11 %) у першому півріччі 2020 року, **29 (11 %)** скарг – на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної Палати, проти 24 (11 %) скарг у першому півріччі 2020 року, **10 (4 %)** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами проти 17 (7 %) таких заяв у першому півріччі 2020 року.

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2020 року відносний показник апеляційних скарг, що надійшли на розгляд Великої Палати Верховного Суду, **збільшився** із 52 до **61 %**, а відносний показник касаційних справ **зменшився** з 11 до **7%**.

З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **820** справ і матеріалів проти 1016 таких документів у першому півріччі 2020 року. З них **484** одиниці, або **59 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

на розгляді, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства проти 625 одиниць (62 %) у першому півріччі 2020 року.

У звітному періоді судді Великої Палати Верховного Суду розглянули **550** справ і матеріалів проти 621 такого документа в першому півріччі 2020 року. З них **333** одиниці, або **61 %** загальної кількості розглянутих справ і матеріалів, становлять справи адміністративного судочинства проти 376 (61 %) одиниць у першому півріччі 2020 року.

Із загальної кількості розглянутих справ і матеріалів адміністративного судочинства (**333**) **49** матеріалів, або **15 %** загальної кількості розглянутих справ і матеріалів, повернуто, щодо **40 (12 %)** – відмовлено у відкритті провадження, **232 (70 %)** справи розглянуто по суті та у **2** справах закрито провадження

У першому півріччі цього року порівняно з першим півріччям 2020 року відносний показник повернутих матеріалів **збільшився** із 7 до **15 %** та щодо яких відмовлено у відкритті провадження – з 9 до **12 %**. Відносний показник справ, розглянутих по суті, **зменшився** з 81 до **70 %**.

Станом на 1 липня 2021 року Велика Палата Верховного Суду не розглянула **202** справи та матеріали проти 302 одиниць у першому півріччі 2020 року. З них **119** одиниць, або **59 %** загальної кількості справ і матеріалів, які не розглянуті, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства, що **на 8 % менше**, ніж у першому півріччі 2020 року (202, або 67 %).

Як уже було зазначено, на розгляд Великої Палати Верховного Суду надійшло **169** апеляційних скарг про перегляд судових рішень Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції. З них **137** апеляційних скарг надійшло у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (88 – у першому півріччі 2020 року), **29** апеляційних скарг подано у справах щодо виборчого процесу та референдуму, **1** – у зразковій справі та **2** – у справах інших категорій.

З урахуванням апеляційних скарг, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **334** апеляційних скарги та справи про перегляд судових рішень Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції проти 270 одиниць у першому півріччі 2020 року.

У звітному періоді Велика Палата Верховного Суду розглянула **202** апеляційних скарги та справи зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, або **68 %** загальної кількості апеляційних скарг

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

цієї категорії, що перебували на розгляді, проти 133 (57 %) одиниць у першому півріччі 2020 року. З них **22** апеляційних скарги, або **11 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто (13, або 10 %, – у першому півріччі 2020 року), щодо **2** – відмовлено у відкритті провадження та у **177 (88 %)** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень. За наслідками перегляду у **132** справах, або **75 %** загальної кількості справ, у яких судові рішення переглянуто, судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду залишено без змін, у **27 (15%)** – судові рішення скасовано та у **18** справах (**10 %**) судові рішення змінено. У першому півріччі 2020 року ці показники становили відповідно 87 (74 %), 20 (17 %) та 10 (9 %).

Із загальної кількості справ, у яких судові рішення скасовано, у **13** справах, або **48 %** загальної кількості справ, у яких рішення скасовано, ухвалено нові рішення, **що на 12 % менше**, ніж у першому півріччі 2020 року (12, або 60 %), у **10 (37 %)** – судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі / залишенням заяви без розгляду проти 7 (35 %) рішень у першому півріччі 2020 року та в **4** справах судові рішення скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції проти 1 справи в першому півріччі 2020 року.

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **81** апеляційну скаргу та справу цієї категорії, або **27 %** апеляційних скарг і справ, що перебували на розгляді, проти 99 (42 %) одиниць у першому півріччі 2020 року.

За суб'єктним складом відповідачів розгляд апеляційних скарг характеризується такими показниками.

У звітному періоді надійшло **25** апеляційних скарг у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України проти 16 скарг у першому півріччі 2020 року.

З урахуванням не розглянутих на початок звітного періоду апеляційних скарг і справ на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **38** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України проти 30 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Упродовж звітного періоду розглянуто **32** апеляційних скарги та справи, або **84 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 17 скарг і справ у першому півріччі 2020 року. З них **8** апеляційних скарг, повернуто проти 4 (24 %) одиниць у першому півріччі 2020 року, щодо **2** – відмовлено у відкритті провадження та у **22** справах переглянуто судові рішення. З них у **18** справах судові рішення залишено без змін, у **2** – судові рішення скасовано та у **2** справах судові рішення змінено. У першому півріччі 2020 року ці показники становили відповідно 6, 2 та 3.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

На кінець звітної періоду не розглянуто **4** апеляційних скарги та справи (**11 %**) проти 13, або 43 %, – у першому півріччі 2020 року.

У справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента України в першому півріччі 2021 року надійшло **34** апеляційних скарги проти 21 скарги в першому півріччі 2020 року.

З урахуванням не розглянутих на початок звітної періоду апеляційних скарг і справ на розгляді перебувало **68** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента України проти 49 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Упродовж першого півріччя 2020 року розглянуто **50** апеляційних скарг і справ, або **74 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 31 (63 %) скарги в першому півріччі 2020 року. З них **7** апеляційних скарг, або **14 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, проти 3 (10 %) одиниць у першому півріччі 2020 року та у **42** справах, або **84 %**, здійснено апеляційний перегляд судових рішень проти 28 (90 %) справ у першому півріччі 2020 року. З них у **26** справах судові рішення залишено без змін (21 – у першому півріччі 2020 року), у **9** – судові рішення скасовано (3 – у першому півріччі 2020 року) та у **7** справах судові рішення змінено (4 – у першому півріччі 2020 року).

На кінець звітної періоду не розглянуто **12** апеляційних скарг і справ (**18 %**) проти 17 скарг і справ, або 35 %, у першому півріччі 2020 року.

У справах щодо оскарження актів, дій або бездіяльності Вищої ради правосуддя в першому півріччі 2021 року надійшло **52** апеляційних скарги проти 28 скарг у першому півріччі 2020 року.

З урахуванням не розглянутих на початок звітної періоду апеляційних скарг і справ на розгляді перебувало **116** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради правосуддя проти 74 скарг і справ у першому півріччі 2020 року.

У звітному періоді розглянуто **64** апеляційних скарги та справи, або **55 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 40 (54 %) одиниць у першому півріччі 2020 року. З них **6** апеляційних скарг, або **9 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто проти 5 (13 %) скарг у першому півріччі 2020 року та в **58** справах (**91 %**) здійснено апеляційний перегляд судових рішень проти 35 (87 %) одиниць у першому півріччі 2020 року. З них у **48** справах (**83 %**) судові рішення залишено без змін, у **5** (**9 %**) – судові рішення скасовано з ухваленням нового судового рішення та в **5** (**9 %**) справах судові рішення змінено. У першому півріччі 2020 року за наслідками апеляційного перегляду судові рішення залишено без змін у 29 (83 %) справах, скасовано – у 5 (14 %) справах та в 1 справі судові рішення змінено.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

На кінець звітної періоду не розглянуто **49** апеляційних скарг і справ (**42 %**). У першому півріччі 2020 року – 34 апеляційних скарги і справи (46 %).

У першому півріччі 2021 року в справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подано **21** апеляційну скаргу проти 15 скарг у першому півріччі 2020 року.

З урахуванням не розглянутих на початок звітної періоду апеляційних скарг і справ на розгляді перебувало **58** апеляційних скарг і справ проти 64 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Упродовж звітної періоду розглянуто **44** апеляційних скарги та справи, або **76 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 36 (56 %) одиниць у першому півріччі 2020 року. З них **1** апеляційну скаргу повернуто (1 – у першому півріччі 2020 року) в **43** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень проти 34 одиниць у першому півріччі 2020 року. З них у **31** справі (**72 %**) судові рішення залишено без змін, у **8 (19 %)** – судові рішення скасовано та у **4 (9 %)** справах судові рішення змінено. За наслідками скасування судових рішень у **1** справі ухвалено нове судове рішення, **1** – направлено для розгляду до іншого суду та в **6** справах судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі / залишенням заяви без розгляду. У першому півріччі 2020 року за наслідками апеляційного перегляду судові рішення залишено без змін у 25 справах (69 %), в 8 (22 %) – судові рішення скасовано та в 1 справі судове рішення змінено.

На кінець звітної періоду не розглянуто **12** апеляційних скарг і справ (**21 %**) проти 26 (41 %) таких скарг і справ у першому півріччі 2020 року.

У звітному періоді у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів надійшло **5** апеляційних скарг проти 8 скарг у першому півріччі 2020 року.

З урахуванням не розглянутих на початок звітної періоду апеляційних скарг і справ на розгляді перебувало **17** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів проти 18 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Упродовж звітної періоду у **12** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень. З них у **9** справах судові рішення залишено без змін та у **3** справах судові рішення скасовано з ухваленням нових судових рішень. У першому півріччі 2020 року судові рішення переглянуто у 9 справах. З них у 6 справах судові рішення залишено без змін, у 2 – судові рішення скасовано з ухваленням нових судових рішень та в 1 справі судове рішення змінено.

На кінець звітної періоду не розглянуто **4** апеляційних скарги та справи проти 9 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Як уже було зазначено, у першому півріччі 2021 року до Великої Палати Верховного Суду надійшло **18** касаційних справ проти 25 одиниць у першому півріччі 2020 року, з яких **5** справ зі спорів, що виникають з відносин публічної служби, **4** – з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства (5 – у першому півріччі 2020 року), **4** – зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики (3 – у першому півріччі 2020 року), **2** – з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції (3 – у першому півріччі 2020 року), **1** – з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики (4 – у першому півріччі 2020 року), **1** – щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів та **1** справа іншої категорії (5 – у першому півріччі 2020 року).

З урахуванням нерозглянутих справ за касаційними скаргами на початок звітного періоду на розгляді перебувало **30** справ, що **у 8 разів менше**, ніж у першому півріччі 2020 року (242). З них **11** справ повернуто до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду проти 28 справ у першому півріччі 2020 року та розглянуто **14** справ проти 166 одиниць у першому півріччі 2020 року.

За результатами розгляду в **4** справах судові рішення залишено без змін, у **3** – змінено та в **7** справах судові рішення скасовано. За наслідками скасування судових рішень у **3** справах ухвалено нові судові рішення, у **3** – закрито провадження в справі / залишено заяви без розгляду та **1** справу направлено на новий розгляд. У першому півріччі 2020 року у 81 справі судові рішення залишено без змін, у 15 – змінено та в 58 справах судові рішення скасовано.

Станом на 1 липня 2021 року **5** адміністративних справ за касаційними скаргами не розглянуто проти 48 справ у першому півріччі 2020 року.

Як уже було зазначено, у першому півріччі 2021 року до Великої Палати Верховного Суду надійшло **29** скарг на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної Палати (24 – у першому півріччі 2020 року).

З урахуванням кількості нерозглянутих скарг на початок звітного періоду на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **55** скарг на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної Палати проти 45 скарг у першому півріччі 2020 року.

У досліджуваному періоді розглянуто **27** скарг. З них **2** скарги повернуто та **25** скарг розглянуто по суті, із них **7** – задоволено. У першому півріччі 2020 року розглянуто 20 скарг. З них щодо 1 відмовлено у відкритті провадження, щодо 2 – закрито провадження та 17 скарг розглянуто по суті, із них 1 – задоволено.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **25** скарг проти 25 одиниць у першому півріччі 2020 року.

У першому півріччі 2021 року до Великої Палати Верховного Суду надійшло **10** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами проти 17 таких заяв у першому півріччі 2020 року.

З урахуванням кількості не розглянутих на початок звітної періоду заяв на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **14** таких заяв проти 22 одиниць у першому півріччі 2020 року.

Упродовж першого півріччя 2020 року судді Великої Палати Верховного Суду розглянули **11** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами проти 9 одиниць у першому півріччі 2020 року. За результатами розгляду **2** заяви повернуто, щодо **5** – відмовлено у відкритті провадження, у **1** справі закрито провадження та **3** справи за заявами розглянуто по суті. У першому півріччі 2020 року кількість повернутих заяв становила 4 одиниці, щодо 2 заяв відмовлено у відкритті провадження та по суті розглянуто 3 справи за заявами.

Станом на 1 липня 2021 року не розглянуто **3** заяви проти 13 одиниць у першому півріччі 2020 року.

5. Висновки

Аналіз статистичних даних за перше півріччя 2021 року свідчить про збільшення порівняно з першим півріччям 2020 року обсягів роботи адміністративних судів усіх інстанцій.

У звітному періоді спостерігається **збільшення в 1,4 раза** порівняно з першим півріччям 2020 року кількості справ і матеріалів, що надійшли до місцевих та апеляційних адміністративних судів, та **в 1,5 раза** – до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

У загальній кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, **48 %** становлять касаційні скарги, подані у справах податкової сфери. У першому півріччі минулого року частка таких документів становила 43 %.

Збільшення абсолютної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, вплинуло на показник середнього надходження справ і матеріалів на розгляд одного судді. Цей показник окружних адміністративних судів **збільшився** з 282 одиниць у першому півріччі 2020 року до **432** одиниць у першому півріччі 2021 року, апеляційних адміністративних судів – з 263 одиниць у першому півріччі 2020 року до **371** – у першому півріччі 2021 року та суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді – з 335 до **506** одиниць.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

Водночас середнє надходження справ і матеріалів до одного судді в розрізі судів указує на нерівномірне навантаження. Цей показник Рівненського (862) та Житомирського (822) окружних адміністративних судів **у 2 рази перевищив** усереднений показник, а середні показники Донецького (211), Івано-Франківського (223) та Закарпатського (255) окружних адміністративних судів **були меншими за середній у 2 та 1,7 раза**.

Цей показник Першого апеляційного адміністративного суду (630) **у 1,7 раза** перевищив середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд апеляційних адміністративних судів.

Збільшення обсягу справ і матеріалів, що надійшла на розгляд, вплинуло на збільшення показника їх розгляду.

Місцеві адміністративні суди порівняно з першим півріччям 2020 року розглянули **у 1,6 раза більше** справ і матеріалів (215 136 проти 131 053). В окружних адміністративних судах спостерігається **збільшення в 1,8 раза (198 562)** цього показника порівняно з першим півріччям 2020 року (110 426). Середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду **збільшилася** з 229 одиниць у першому півріччі 2020 року до **411** одиниць у першому півріччі 2021 року.

У звітному періоді відносний показник розглянутих справ і матеріалів місцевими адміністративними судами, в яких вимоги заявників задоволено, порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшився на 4 %** і становив **70 %** проти 66 % у першому півріччі 2020 року.

Обсяг розглянутих справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами порівняно з першим півріччям 2020 року **збільшився у 1,7 раза (65 673)** проти 37 821), у зв'язку з чим показник середньої кількості розглянутих справ і матеріалів одним суддею апеляційного адміністративного суду **збільшився** з 203 одиниць у першому півріччі 2020 року до **367** одиниць у звітному періоді.

Відсоток рішень місцевих адміністративних судів, змінених чи скасованих апеляційними адміністративними судами, у звітному періоді змін майже не зазнав і становив **29 %** проти 30 % у першому півріччі 2020 року.

Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду у звітному періоді розглянув **у 1,2 раза більше** справ і матеріалів, ніж у першому півріччі 2020 року (**26 036** проти 21 541 одиниці). Показник середньої кількості розглянутих справ і матеріалів одним суддею збільшився із 440 одиниць у першому півріччі 2020 року до **542** одиниць у першому півріччі цього року.

Заслуговує на увагу те, що у звітному періоді **на 4 % збільшилася** частка судових рішень, змінених чи скасованих у касаційному порядку, та становила **43 %** проти 39 % у першому півріччі 2020 року.

Позитивною тенденцією звітного періоду було те, що при збільшенні обсягів роботи адміністративних судів усіх інстанцій частка нерозглянутих справ і матеріалів порівняно з першим півріччям 2020 року **зменшилася**

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами в першому півріччі 2021 року

в місцевих адміністративних судах **на 4 %**, в апеляційних адміністративних судах – **на 14 %** та в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду – **на 12 %**.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourua

 @supremecourt_ua